

Kryterium oceniania- klasa pierwsza, historia

Ocena celująca (6)

- uczeń wyróżnia się szeroką, samodzielnie zdobytą wiedzą, która wykracza poza program nauczania historii,
- posiada umiejętność samodzielnego korzystania ze źródeł historycznych,
- samodzielnie formułuje wypowiedzi ustne i pisemne na określony temat, które są wzorowe pod względem merytorycznym, jak i językowym,
- nie boi się wypowiadać własnych, nawet kontrowersyjnych opinii, sądów, które potrafi przekonywująco i prawidłowo uzasadnić,
- potrafi jasno precyzować pytania dotyczące wielu złożonych problemów,
- doskonale zna szeroką terminologię przedmiotową, swobodnie się nią posługuje,

Ocena bardzo dobra (5)

- opanował w pełnym stopniu wiadomości i umiejętności przewidziane w programie nauczania,
- potrafi oceniać zachowanie innych ludzi,
- umie współpracować w grupie,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- próbuje formułować opinię na temat narodzin sztuki,
- przedstawia obecny stan wiedzy dotyczącej antropogenezy,
- wykazuje fundamentalne znaczenie pierwszych wynalazków ludzkich,
- potrafi wskazać wpływ rewolucji neolitycznej na dalsze dzieje ludzkości,
- wyciąga generalne wnioski dotyczące cywilizacji nadrzecznych,
- porównuje osiągnięcia najstarszych cywilizacji,
- umie uzasadnić wyobrażenia o życiu pozagrobowym starożytnych Egipcjan,
- podaje przykłady obecności starożytnych cywilizacji we współczesności,
- widzi specyfikę religii żydowskiej,
- właściwie rozumie pojęcie „diaspory”,
- podaje przykłady uniwersalnych zastosowań dekalogu,
- w „Kodeksie Hammurabiego” odnajduje wartości uniwersalne oraz takie, które nie mogą obowiązywać w dzisiejszych kodeksach,
- uzasadnia, że pismo to jeden z najważniejszych wynalazków ludzkich,
- wskazuje na oryginalność świata greckiego,
- zauważa różnicę między cywilizacjami starożytnego wschodu a grecką, uzasadnia je,
- podaje przykłady obecności terminologii greckiej we współczesności,
- wskazuje na szczególną rolę Aten w wojnie z Persami i dalsze konsekwencje tego faktu dla ich rozwoju,
- zna symboliczne znaczenie bitwy maratońskiej,
- porównuje demokrację ateńską z demokracjami współczesnymi,
- uzasadnia na czym polega i z czego wynikała specyfika religii greckiej,
- wskazuje na obecność wątków greckich w innych epokach historycznych,
- wskazuje na odmiennność form kultu w świecie greckim,
- wskazuje na odmiennność olimpiad w starożytności i współczesności,
- dostrzega związki między teatrem starożytnym a współczesnym,
- prezentuje ponadczasowość osiągnięć kultury greckiej,
- uzasadnia nadanie przydomku „Wielki” Aleksandrowi Macedońskiemu,
- ukazuje zmieniającą się treść takich pojęć jak: patrycjusz, plebejusz,
- precyzuje pojęcie imperium,
- przenosi pojęcie imperium do innych epok,
- podaje przykłady innych imperiów i różnych form ich organizacji,

- wyodrębnia różnice między republiką rzymską a demokracją ateńską,
- właściwie interpretuje pojęcie republiki w starożytności i we współczesności,
- zna i cytuje słynne maksymy znawców prawa rzymskiego i umie je zinterpretować,
- zna symboliczne znaczenie słowa „barbarzyńca”,
- zna znaczenie świata barbarzyńskiego u schyłku cesarstwa,
- zauważa różnice i podobieństwa pomiędzy chrześcijaństwem a religią żydowską,
- zauważa ponadczasowe wartości chrześcijaństwa,
- ocenia rolę kościoła w społeczeństwie cesarstwa rzymskiego,
- uzasadnia kulturotwórczą rolę duchowieństwa,
- prezentuje pochodzenie pojęcia „wandalizm”
- uzasadnia, dlaczego rok 476 uznany jest za datę upadku cesarstwa zachodniorzymskiego,
- uzasadnia bogactwo kulturowe Bizancjum,
- wskazuje różnice między kościołem wschodnim a zachodnim,
- uzasadnia uniwersalny charakter islamu,
- uzasadnia twierdzenie, że Karol Wielki to ojciec średniowiecznej Europy,
- uzasadnia przyczyny powstawania zależności lennych,
- przenosi do współczesności terminy „inwestytura”, „wasalizacja”,
- prezentuje na czym polega problem chrystianizacji Polski,
- ocenia źródła do najdawniejszych dziejów państwa polskiego,
- poddaje ocenie postać Bolesława Chrobrego jego poczynania,
- prezentuje poglądy historyków dotyczące oceny króla Bolesława,
- interpretuje zdanie „pójść do Canossy”,
- uzasadnia konieczność reform w kościele w XI/XII wieku,
- podaje przykłady przenoszenia idei wojen świętych na inne tereny , w innych czasach,
- odnajduje pozytywne i negatywne skutki krucjat,
- przedstawia wielość wątków w kulturze średniowiecznej,
- omawia narodziny kultu świętego Stanisława,
- dokonuje próby oceny Bolesława Śmiałego (na podstawie kroniki Galla Anonima),
- ocenia dokonania Bolesława Krzywoustego,
- analizuje informacje na temat Bolesława Krzywoustego z kroniki Galla Anonima,
- prezentuje zabytki piśmiennictwa polskiego,
- ocenia fakt sprowadzenia Krzyżaków do Polski,
- omawia znaczenie powstania państw zakonnych nad Bałtykiem,
- analizuje czynniki sprzyjające zjednoczenia państwa polskiego w XIII-XIV wieku,
- dokonuje oceny działań politycznych Władysława Łokietka,
- ocenia znaczenie przyłączenia Rusi Czerwonej do Polski,
- porównuje dwa państwa: Polskę i Litwę,
- odnajduje i analizuje istniejące odrębności pomiędzy Polską a Litwą,
- ocenia unię polsko-litewską,
- odnajduje podstawowe różnice między sztuką romańską a gotycką,
- konfrontuje wiedzę historyczną z wizją literacką i filmową dotyczącą Krzyżaków,
- uzasadnia nadawanie przywilejów szlachcie,

Ocena dobra (4)

- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- uzasadnia przyjęte nazewnictwo dla poszczególnych gatunków ludzkich i epok w dziejach ludzkości,
- zaznacza wpływ warunków geograficznych na życie najstarszych społeczności,
- rozumie pojęcie „rewolucja neolityczna”,
- poprawnie stosuje pojęcie „cywilizacja”,
- szeroko uzasadnia znaczenie rzek dla cywilizacji starożytnego wschodu,

- uzasadnia twierdzenie „Egipt darem Nilu”,
- poprawnie operuje pojęciami: „monarchia despotyczna”, „politeizm”, „mumifikacja”,
- podkreśla uniwersalne wartości judaizmu,
- zauważa związki cywilizacji żydowskiej innymi,
- zauważa restrykcyjność religii żydowskiej,
- zauważa różnice między poszczególnymi pismami,
- określa specyfikę ustroju Greków,
- porównuje sztukę wojenną grecką i perską,
- uzasadnia przyczyny i skutki wojen grecko-perskich,
- widzi blaski i cienie demokracji ateńskiej,
- uzasadnia znaczenie mitów,
- prezentuje dalekosiężny wpływ religijna wszystkie dziedziny życia starożytnych Greków,
- odnajduje źródła idei olimpijskiej,
- podaje znaczenie szlachetnego współzawodnictwa sportowego w życiu Greków,
- przedstawia rolę teatru w życiu Greków,
- prezentuje wysiłki integracyjne Aleksandra Macedońskiego,
- interpretuje pojęcie „węzeł gordyjski”,
- prezentuje historię miasta Rzym,
- precyzuje istniejące podziały społeczne w starożytnym Rzymie,
- używa właściwie pojęcia: „republika”, „patrycjusz”, „plebejusz”,
- zna głównych wrogów Rzymu,
- umie uzasadnić przyczyny militarnych sukcesów Rzymian,
- podkreśla dorobek Rzymu w zakresie tworzenia instytucji politycznych,
- zna zmieniające znaczenie takich urzędów i funkcji jak: konsul, dyktator, cenzor,
- rozumie pojęcie „romanizacja prowincji”,
- wylicza skutki romanizacji,
- ocenia dorobek kulturowy starożytnych Rzymian,
- odnajduje ślady dorobku Rzymian w ustawodawstwie współczesnym,
- prezentuje historię relacji między barbarzyńcami a imperium rzymskim,
- uzasadnia uniwersalny charakter religii chrześcijańskiej,
- zna przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa,
- zna pojęcie „synod”, „sobór”,
- zna reguły kilku zakonów,
- ustala hierarchię przyczyn upadku cesarstwa rzymskiego na zachodzie,
- różnicuje i tłumaczy odmienność losów cesarstwa na wschodzie i na zachodzie,
- omawia specyfikę kościoła wschodniego oraz dorobek kultury bizantyjskiej,
- uzasadnia pochodzenie islamu,
- podaje znaczenie religii w życiu Arabów,
- omawia sztukę islamu,
- ocenia doniosłość aktu koronacji cesarskiej Karola Wielkiego,
- uzasadnia patrymonialny i sakralny charakter państwa,
- omawia na czym polegał renesans karoliński,
- rozumie pojęcia „inwestytura”, „stosunek lenny”,
- analizuje motywacje przyjęcia chrześcijaństwa przez państwo Mieszka I,
- ocenia znaczenie chrztu Polski,
- analizuje rozwój terytorialny za panowania pierwszych Piastów,
- uzasadnia nadanie Bolesławowi przydomku „Chrobry”,
- ocenia skutki zjazdu gnieźnieńskiego i pierwszej koronacji w dziejach Polski,
- podaje przyczyny i objawy kryzysu kościoła zachodniego w XI wieku,
- analizuje przebieg konfliktu papież-cesarz w XI wieku,

- przedstawia narodziny idei wojen świętych,
- klasyfikuje przyczyny krucjat,
- omawia skutki wypraw krzyżowych i znaczenie zakonów rycerskich,
- uzasadnia sakralny charakter kultury średniowiecza,
- podaje znaczenie opowiadanie się króla Bolesława Śmiałego po stronie papieża w jego konflikcie z cesarzem,
- przedstawia konflikt pomiędzy Bolesławem Śmiałym a biskupem Stanisławem,
- uzasadnia przyjęty przez Bolesława Krzywoustego podział władzy (tzw. Testament Krzywoustego),
- omawia przyczyny sprowadzenia Krzyżaków do Polski,
- omawia metody podboju stosowane przez Krzyżaków i organizację państwa zakonnego,
- ocenia lokację na prawie niemieckim,
- rozumie znaczenie koronacji królewskich XIII-XIV wieku,
- uzasadnia trudności odbudowy zjednoczonego państwa w XIV wieku,
- uzasadnia działania polityczne Kazimierza Wielkiego,
- uzasadnia opinie o królu Kazimierzu Wielkim dotyczące jego polityki wewnętrznej,
- omawia problem następstwa tronu po ostatnim Piaście,
- uzasadnia podpisanie unii w Krewie i Horodle,
- podkreśla znaczenie unii dla Polski i Litwy,
- określa charakterystyczne cechy sztuki romańskiej i gotyckiej,
- wyodrębnia przyczyny zmagania polsko-krzyżackich,
- określa znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego przez Polskę,
- omawia główne przywileje szlacheckie,

Ocena dostateczna (3)

- zauważa różnice pomiędzy poszczególnymi gatunkami ludzkimi,
  - opisuje zmieniające się warunki życia człowieka w neolicie,
  - definiuje pojęcie „cywilizacja”,
  - dokonuje charakterystyki cywilizacji Starożytnego Wschodu w kontekście warunków geograficznych,
  - opisuje położenie geograficzne Egiptu, wyróżnianego części,
  - określa zakres władzy faraona,
  - zna piramidę społeczną,
  - opisuje osiągnięcia cywilizacyjne starożytnych Egipcjan,
  - zna imiona bogów egipskich,
  - wyjaśnia znaczenie pojęć: „Biblia”, „naród wybrany”, „Arka Przymierza”,
  - opisuje materiał pisarski, poszczególne rodzaje pisma,
  - określa wpływ warunków geograficznych na życie Greków,
  - właściwie stosuje terminy „arystokracja”, „polis”, „oligarchia”, „demokracja”,
  - opisuje przebieg wojen persko-greckich z mapy,
  - prezentuje nazwy głównych instytucji demokratycznych Atenach, charakteryzuje ich funkcjonowanie,
  - charakteryzuje wierzenia Greków i formy ich kultu,
- Opisuje organizację igrzysk,
- opisuje oraz wskazuje poszczególne porządki w architekturze greckiej,
  - opisuje powstanie teatru,
  - określa i wskazuje na mapie szlak wypraw Aleksandra Macedońskiego,
  - opisuje metody jego podbojów,
  - wyróżnia historyczne formy ustrojowe starożytnego Rzymu,
  - opisuje sposoby zarządzania przez Rzymian podbitymi terytoriami,
  - opisuje organizację armii rzymskiej i jej sposób walki,

- opisuje uprawnienia poszczególnych organów i urzędów republiki rzymskiej,
- opisuje przemiany ustrojowe od dyktatury Cezara do pełnego cesarstwa,
- uściśla pojęcie barbarzyńcy, wylicza nazwy ludów barbarzyńskich,
- opisuje proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa,
- wylicza przyczyny prześladowania chrześcijan,
- opisuje i klasyfikuje przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego,
- zna nazwy plemion germańskich i nazwy utworzonych przez nich państw na ziemiach dawnego cesarstwa zachodniego,
- wylicza dzieła sztuki bizantyjskiej,
- opisuje powstanie islamu i państwa arabskiego,
- omawia „pięć filarów islamu”,
- wylicza zasługi Arabów dla kultury europejskiej,
- opisuje narodziny dynastii karolińskiej,
- definiuje pojęcie: „państwo patrymonialne”, „sakralizacja władzy”,
- opisuje obyczajowość średniowiecza, obowiązki ludności poddanej,
- zna pojęcie „system feudalny”,
- opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego,
- opisuje misję św. Wojciecha i jej skutki,
- opisuje przebieg zjazdu gnieźnieńskiego,
- przedstawia wydarzenia wojen polsko-niemieckich,
- wylicza warunki pokoju w Budziszynie, (mapa)
- określa podstawowe różnice między kościołem wschodnim a zachodnim,
- rozumie i właściwie używa terminów „symonia”, „schizma”, „inwestytura świecka”, „konklawe”,
- opisuje okoliczności zorganizowania krucjat,
- wskazuje na mapie państwa krzyżowców,
- wylicza skutki krucjat,
- rozumie pojęcie: „uniwersalizm kultury średniowiecznej”,
- opisuje cechy charakterystyczne sztuki romańskiej i gotyckiej,
- nazywa zasady dziedziczenia tronu ustalone przez Bolesława Krzywoustego,
- opisuje przebieg realizacji testamentu Bolesława Krzywoustego,
- opisuje usiłowanie książąt śląskich zjednoczenia ziem polskich,
- omawia narodziny dwóch państw zakonnych nad Bałtykiem,
- rozdziela rodzaje immunitetów,
- opisuje zasady lokacji na prawie niemieckim,
- opisuje czynniki sprzyjające zjednoczeniu państwa,
- opisuje walkę Władysława Łokietka o władzę w Polsce,
- omawia kierunki polityki zewnętrznej Kazimierza Wielkiego,
- opisuje zasługi króla na polu kultury, gospodarki,
- opisuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej,
- opisuje stan stosunków polsko-krzyżackich,
- zaliczone sprawdziany podsumowujące dział,

Ocena dopuszczająca (2)

- operuje pojęciami: nasza era, przed nasza erą, określa wiek,
- wymienia etapy rozwoju człowieka,
- wylicza wynalazki człowieka pierwotnego,
- zna pojęcie rewolucji,
- rozumie pojęcie cywilizacji,
- wymienia warunki geograficzne dla człowieka w Mezopotamii,
- lokalizuje starożytny Egipt na mapie,

- określa ustrój polityczno-społeczny st. Egiptu,
- wylicza osiągnięcia cywilizacyjne oraz najważniejszych bogów egipskich,
- lokalizuje na mapie wędrówki Żydów,
- wylicza imiona królów żydowskich,
- charakteryzuje judaizm,
- nazywa rodzaje pisma,
- lokalizuje na mapie polis greckie: Ateny i Spartę,
- określa warunki geograficzne Grecji,
- przedstawia podstawową faktografię dotyczącą przebiegu wojen grecko-perskich,
- wyjaśnia pojęcia: epoka klasyczna, demokracja,
- wylicza główne zasady demokracji,
- zna pojęcie politeizm i monoteizm,
- zna imiona głównych bogów greckich ich specjalności,
- prezentuje ideę olimpijską,
- wylicza główne porządki architektoniczne Grecji,
- wylicza imiona głównych przedstawicieli sztuki i filozofii greckiej,
- wylicza charakterystyczne elementy teatru i igrzysk olimpijskich w Grecji,
- wylicza podstawowe fakty dotyczące ekspansji Aleksandra Macedońskiego,
- określa warunki geograficzne w jakich powstał Rzym i lokalizuje na mapie to miasto,
- wylicza przyczyny podbojów rzymskich,
- wylicza tereny z mapy podbite przez Rzymian
- podaje definicję republiki,
- wymienia główne urzędy republikańskie,
- wylicza kompetencje cesarza,
- wymienia twórców rzymskich i ich dzieła,
- zna osiągnięcia Rzymian,
- podaje niezbędną faktografię z życia Jezusa Chrystusa,
- wylicza główne założenia chrześcijaństwa,
- wylicza przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego,
- zna datę 476r. i wydarzenie z nią związane,
- zna zakres chronologiczny istnienia cesarstwa bizantyjskiego,
- definiuje ustrój polityczny cesarstwa wschodniego,
- zna imię twórcy religii Arabów, nazywa ją,
- zna znaczenie daty 622,
- wylicza cechy charakterystyczne Islamu,
- zaznacza na osi czasu panowanie Karola Wielkiego,
- wskazuje na mapie obszar cesarstwa karolińskiego,
- wylicza główne zasługi Karola Wielkiego,
- zna datę koronacji cesarskiej -800r,
- wymienia podziały systemu feudalnego,
- wylicza nazwy plemion na ziemiach polskich, wskazuje je na mapie,
- wyprowadza rodowód piastowski,
- wylicza motywacje przyjęcia chrztu przez Mieszka I,
- zna pojęcie schizma wschodnia (1054r.),
- zna istotę sporu pomiędzy cesarstwem a papieżem w XI wieku, zna jej uczestników,
- wie , w którym wieku rozpoczęły się krucjaty, definiuje je,
- zna pojęcie zakonu rycerskiego,
- wskazuje na mapie Ziemię Świętą,
- wylicza przyczyny krucjat,
- wylicza cechy charakterystyczne kultury średniowiecznej,

- wylicza zabytki piśmiennictwa i architektury śred.,
- prezentuje podstawową faktografię dotyczącą czasów Bolesława Chrobrego,
- zna imiona następców Bolesława i ich wiek panowania,
- zna zasady dziedziczenia tronu w testamencie krzywoustego,
- wie, co to jest testament Krzywoustego,
- wymienia kolejnych seniorów,
- wylicza zagrożenia zewnętrzne okresu rozbitcia dzielnicowego,
- wskazuje na mapie terytorium państwa zakonnego w Prusach i Inflantach,
- wylicza ośrodki zjednoczenia i zasłużonych książąt w dziele zjednoczenia w XII i XIII.,
- zna datę pierwszych koronacji po okresie rozbitcia dzielnicowego,
- wylicza sojuszników przeciwników Kazimierza Wielkiego,
- zna datę powstania-wiek Akademii Krakowskiej,
- wyjaśnia pojęcie unia personalna, zna datę-wiek pierwszej unii,
- zna wiek uchwalenia przywileju koszyckiego,
- wylicza cechy architektury romańskiej i gotyckiej,
- lokalizuje na mapie największe potęgi europejskie,
- zna podstawową faktografię z wojen polsko-krzyżackich,

Ocena niedostateczna (1)

- uczeń ma bardzo duże braki w zakresie wiedzy podstawowej,
- nie rozumie prostych poleceń, nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy,
- wykazuje się brakiem systematyczności i chęci do nauki,
- nie odrabia zadań domowych,